

نامه‌هایی از استاد ایرج افشار

محمد امین سلطان القرائی

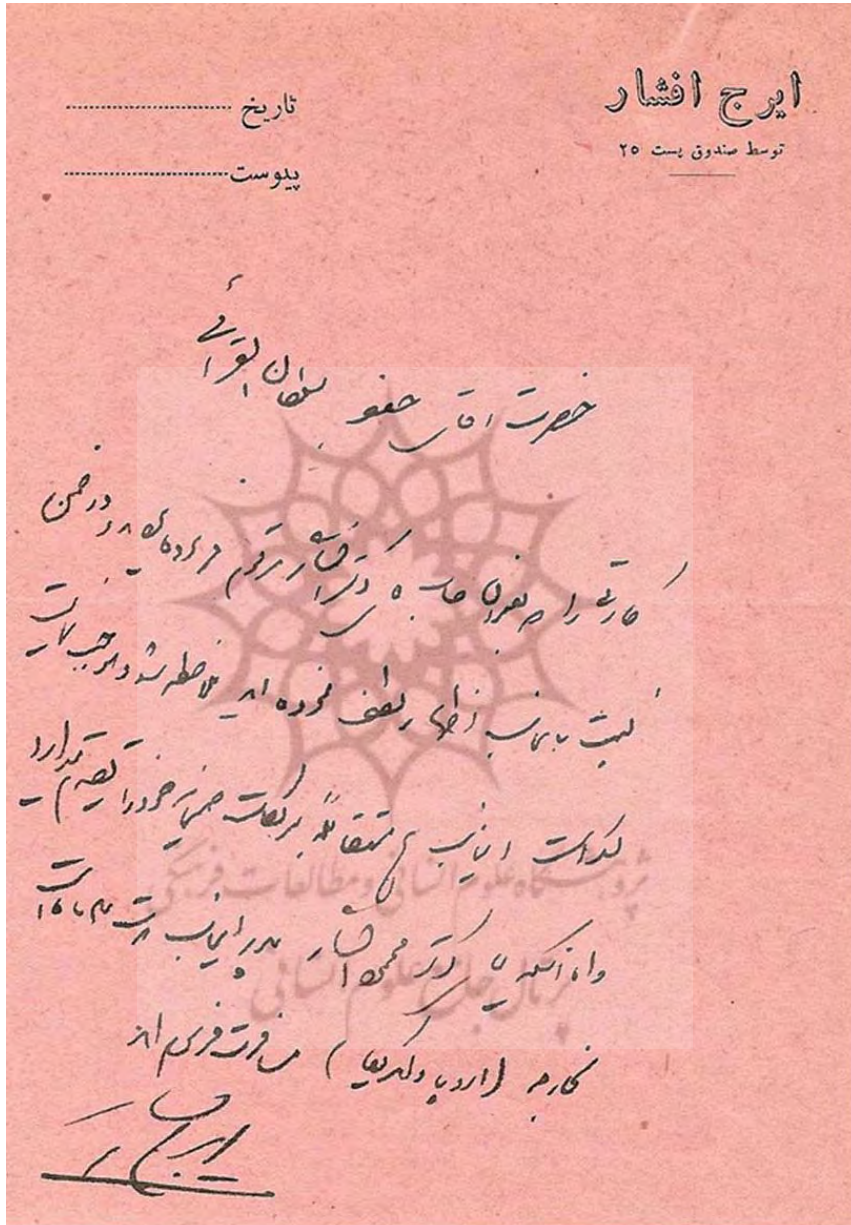
قرار بر این بود که از میان هزاران نامه، مراسله و سند علمی و تاریخی که از سوی بزرگان به جناب استاد علامه جعفر سلطان القرائی نگاشته شده است، حدود ۵۰۰ مورد از آنها، در یک مجلد تنظیم، تدوین و مطبوع گردند. کار باز بینی تمامی آنها هنوز پایان نیافته، ولی به ترتیب در حال انجام است. جای تأسف است که پاسخ تمام این نامه‌ها یا دست کم قریب به اتفاقشان در دست نیست؛ از این رو در مجموعه یاد شده، همه یا اکثر نامه‌ها و مراسلات دریافتی منعکس خواهند شد.

نمایش مکتوبات بزرگان، گذشته از نمایانند مراتب ادبی زمان خویش، نمود رسم الخط، چگونگی نگارش منشآت و بالاتر از همه ارتباطات و بار مرادده علمی آن‌هاست. نظر به اینکه بسیاری از صاحبان قلم و اندیشه یاد شده، جایگاه مختص به خود را دارند؛ مکاتبات مذکور می‌توانند آینه اتفاقات تاریخی زمان خویش باشند. در این میان قریب بیست مورد از آن‌ها به عنوان نمونه، همراه مقاله‌ای که در ترجمه احوال و آثار استاد علامه جعفر سلطان القرائی تحریر گردیده، آورده شده است. این مقاله در شماره ۱۲ فصلنامه پیام بهارستان، از سوی کتابخانه مجلس انتشار یافت؛ همچنین چهار مورد از نامه‌های آقای دکتر علینقی منزوی، ضمن مقاله‌ای موجز در ویژه‌نامه‌ای که در شماره سوم/اوراق عتیق جهت ایشان اختصاص یافته، آمده است. مجموعه فوق نیز از سوی کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس طبع و نشر می‌یابد. البته همین نامه‌ها به نحو بسیار مفصل‌تر، همراه نامه‌های متنوع و مبسوط علمی و تاریخی دیگر از سایر بزرگان در مجلد یاد شده فراهم خواهند آمد.

امید است روزی همه مکاتبات استاد ایرج افشار نیز - که نگارش دو سویه می‌تواند باشد و حاکی از مراددهات علمی ایشان است - مجتمع و مطبوع گردند.

پرداختن به ترجمه حال، مودت، دوستی، ارتباط و مؤانست چهل ساله استاد ایرج افشار با حضرت علامه جعفر سلطان‌القرائی فرصت و مجال جداگانه می‌طلبد و پردازش بدان در فرصت حاضر، بی‌وجه می‌نماید. در این مقال نامه‌های نگاشته شده در دهه‌های سوم، چهارم، پنجم و چند نامه نوشته شده در نیمه اول دهه ششم قرن حاضر شمسی آورده می‌شوند که همگی آن‌ها از سوی استاد ایرج افشار به رشته تحریر در آمده است. در مورد نامه شماره ۲۸، سواد جوابیه علامه جعفر سلطان‌القرائی نیز آمده است. استاد ایرج افشار خود، برخی از نامه‌های ایشان را در مجله آینده به شماره‌های ۱-۲ و ۶-۹ مربوط به جلد پانزدهم سال ۱۳۶۸ شمسی، همراه ترجمه حالشان آورده است؛ همچنین ترجمه حال یاد شده برای بار دوم در نادره کاران (سوگنامه نام‌آوران فرهنگی و ادبی) نشر قطره، تهران، چاپ دوم، ۱۳۸۴ به شماره ۲۹۰، از صفحه ۶۴۶ - ۶۴۸ توسط استاد ایرج افشار از شماره ۶-۹ مجله آینده انعکاس یافته است. اینک تصاویر سی و دو نامه از استاد ایرج افشار که جهت علامه جعفر سلطان‌القرائی سمت نگارش یافته، همراه با سواد جوابیه نامه شماره بیست و هشت به ترتیب تاریخ تحریرشان آورده می‌شوند.

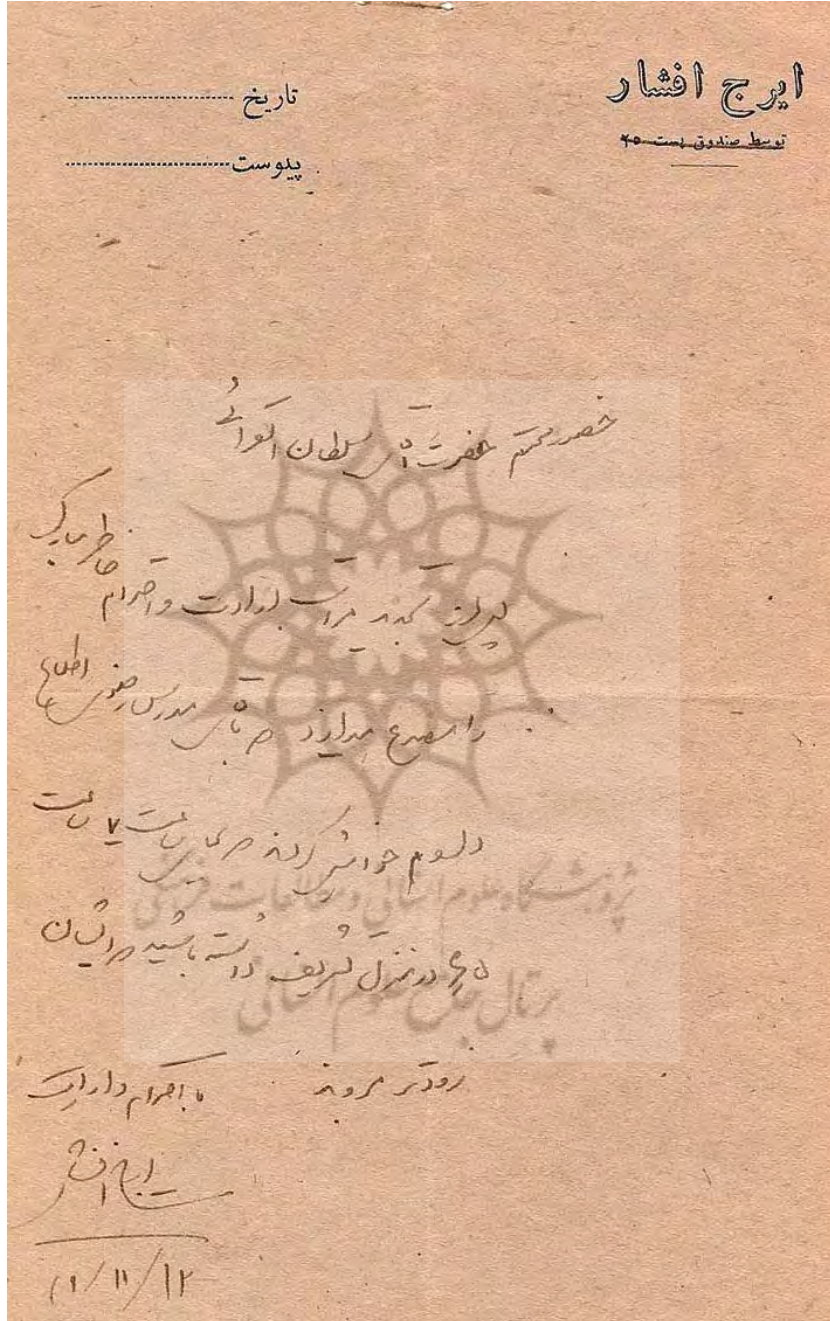
پیام بهارستان / ۲۵، سه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

مربوط به سال ۱۳۲۴ شمسی

نامه شماره دو

غصه بر سر بره
 امروزه از سید حسن رسیده
 خدایت گم
 خدایت بیام و غرضت که است
 چون سینه صد سینه
 خیرت که با ما
 کردند که با ما
 طاعت با هم
 که اجابت کار
 است ۵۰۰ سید که
 عید با هم گرفته
 معاف خدمت
 ازین
 ۱۳۹۱/۱۰/۲۹

پیام بهارستان / ۲۵، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره شش

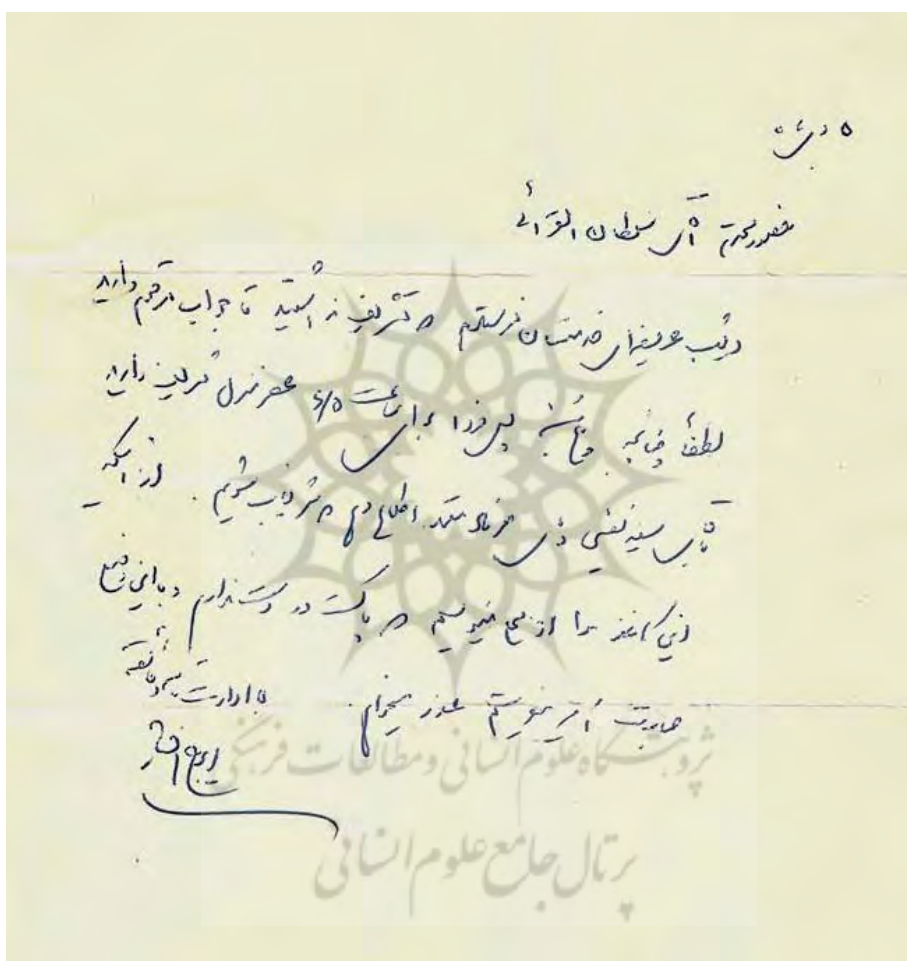
حضرت آقا شیخ علی‌اکبر کاشانی
 امدادام و جمیع دعوای عورت و رجال
 بی‌شماره از حال تکلیف خواسته بایستد که والله بحسب حاجت در روز
 خدمت عرض برایت خبری که در این شهر نعمت‌آوردن
 نفیقه سیزده ساله در شهر نجف اشرف
 و سایرین از آنجا رسیده عتیقه برجا رود عتیقه که در شهر
 کتایب را میخوانند سینه عالی در امدادام بنویسند هر
 روز شنبه ۲۵ آذر در کار ۱۵ با آنکه عتیقه
 برسم بنویسیم وقت بخریم که در وقت دست‌نویس
 در امدادام ایرج افشار

مربوط به سال ۱۳۳۰ شمسی

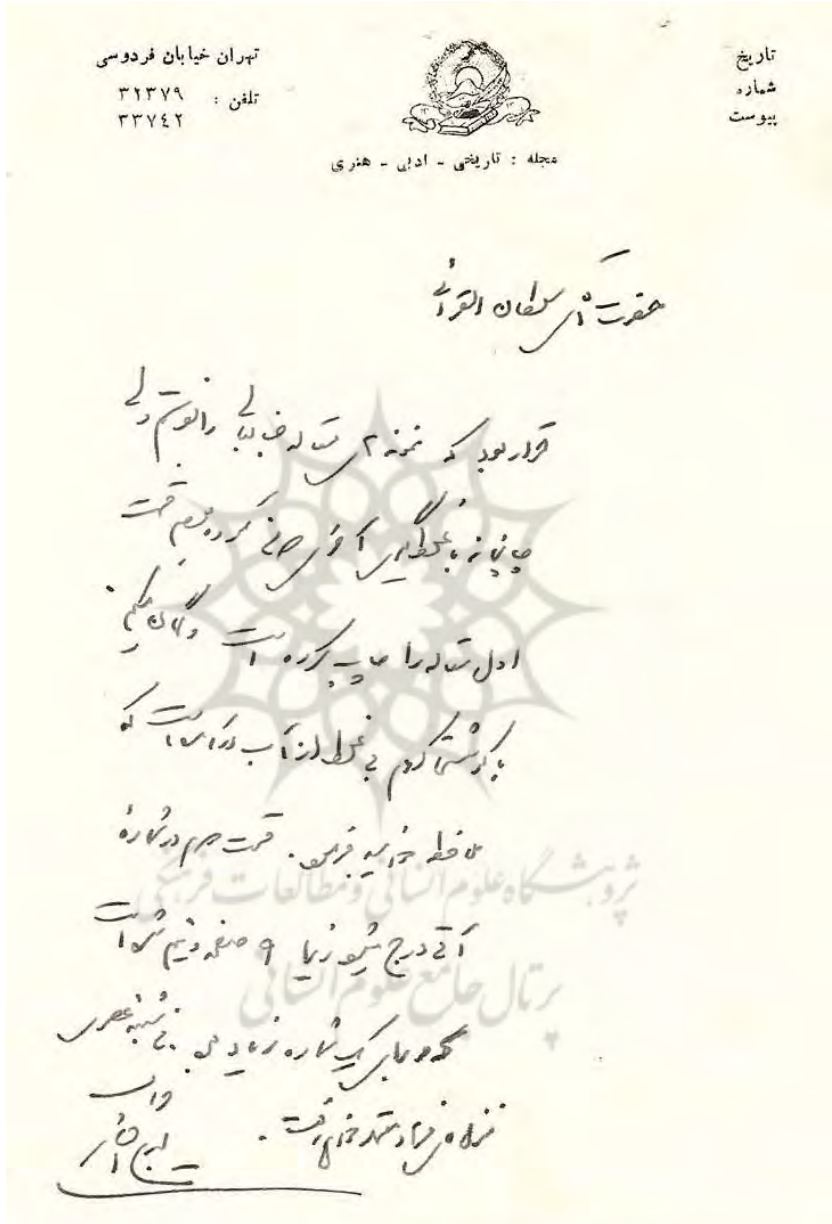

نامه شماره هشت

مربوط به سال ۱۳۳۰ شمسی

نامه شماره نه

مربوط به سال ۱۳۳۱ شمسی

نامه شماره ده، صفحه یک

تهران خیابان فردوسی
تلفن : ۳۲۳۷۹
۳۳۷۴۲

تاریخ
شماره
پیوست

مجله : تاریخی - ادبی - هنری

گرای کلیت‌گرا در سینه حضرت امیرالمؤمنین

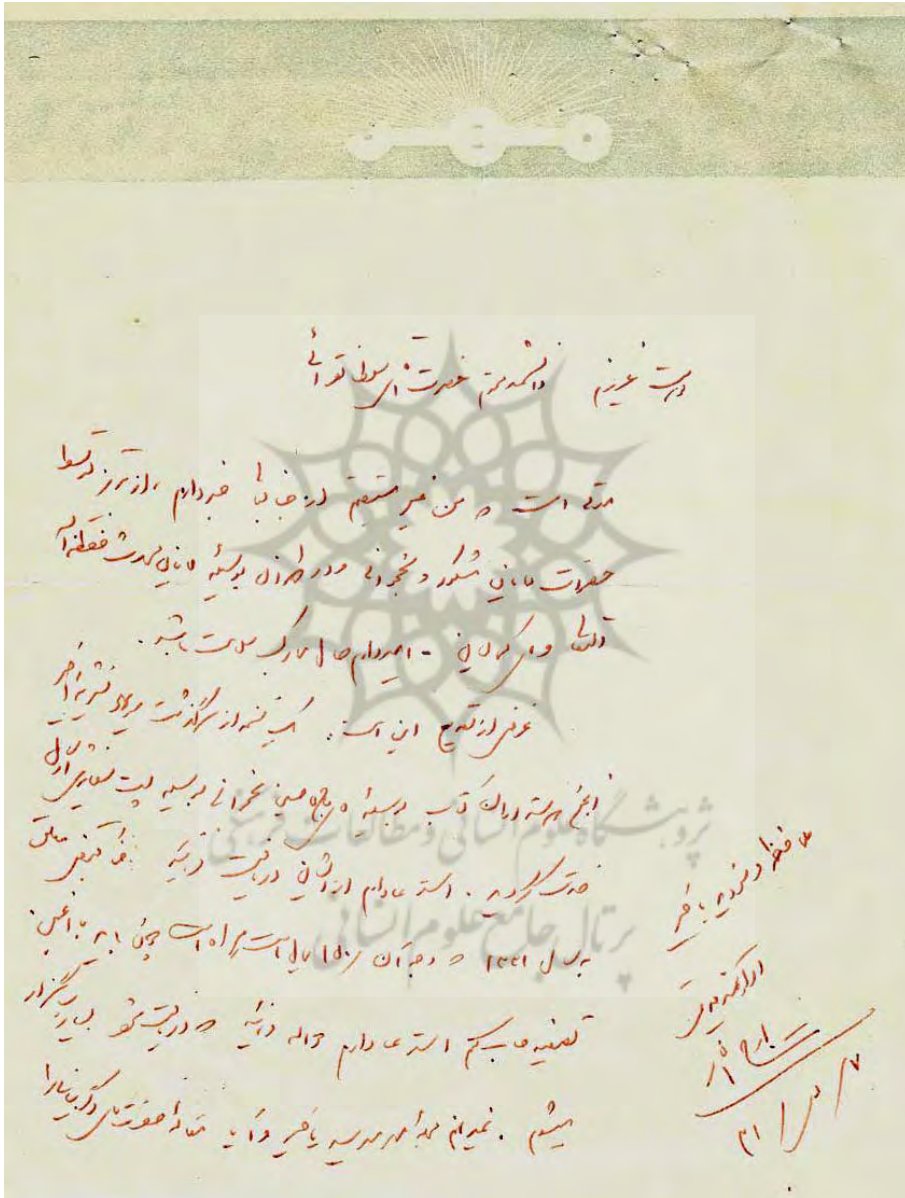
عبدان حاکم مملکت را می‌باید با حق چون اگر در روز قیامت برسد
چنان اگر در آن دنیا از آن کار بپایان نرسد در آن دنیا هم حساب دارد
نه از کار بد روزگار شهر برود و در آن کار این کار از آن کار بدتر است
امروزه که است . روزگار حرفه ما را ۳۱/۴ م است و در این روزگار
ایشان شیخ مؤدود را بخوبی دانستند و گفتند که معادله برای ما
هیچ غرضی است از آن که مردم در این دنیا که در آنجا غفلت کرده اند و در آنجا
آرزوهای خود را به سر نرسانند . که چنین کار اول حدیث است و غلط در این علم
یکی در عینت را ندارد و در آنجا که این روزگار کارگران مطیع دل در

۱۰
۲۰
۳۰
۴۰
۵۰
۶۰
۷۰
۸۰
۹۰
۱۰۰
۱۱۰
۱۲۰
۱۳۰
۱۴۰
۱۵۰
۱۶۰
۱۷۰
۱۸۰
۱۹۰
۲۰۰

پیام بهارستان / ۲۵، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره یازده

پیام بهارستان / ۲۵، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره سیزده

طون ۲۱ بقده

قرآن گرامی در خدمت عظیم آبر سلطان نورانی

مرفوعه شریفه مرفوعه ۲ بقده ۱۰ خدیو در خدمت
 در حب بر آب آستان در کتاف در (در آمدند هم) فغان
 با در در و لذ آن لاد غزیر کما فشر به یک در سلو در راه در
 خرابی در میگاه انتظار از مراد بقده آن در کوز در راه
 ضایع بقده حال نظر بقده ۱۰ در کوز در راه در
 آن اشاره از راه

قرآن گرامی در خدمت عظیم آبر سلطان نورانی
 در اب ارسال به به آ در سیم در کوز در راه در
 در ام بر لذ آن به محره طون ارسال در کوز در راه در
 نفع در راه در رافعت جان بقده دست در کوز در راه در
 هر سرد در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در
 در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در

قرآن گرامی در خدمت عظیم آبر سلطان نورانی
 در اب ارسال به به آ در سیم در کوز در راه در
 در ام بر لذ آن به محره طون ارسال در کوز در راه در
 نفع در راه در رافعت جان بقده دست در کوز در راه در
 هر سرد در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در
 در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در کوز در راه در

مربوط به سال ۱۳۳۱ شمسی

پیام بهارستان / ۲۵، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره چهارده

قربت شوم
 مردود روزنه ۱۲/۲۳ موعی پاره
 برخ از دست بر آب بر کایت خور آب به سعید غفر
 در این سال نو به عیبها خوشتر دهم گذرد و در آن داران غندان
 رام در آن صفی یک حنان بود سید محمد امین قدس
 از دست آن شکر آن آدم شده در این ۱۲
 دقت کار سال غمگین در این سرکار و دوران
 که در این کار تا سید سینه
 رتال جامع علوم انسانی
 اردان مهر
 ریح ۱۵
 ۳۲ / ۱ / ۱۲

نامه شماره شانزده

ایرج افشار
توسط صندوق پست ۲۰

۱۴ / ۲۲ / ۳۹

گواهی است که محمد عزیزم حضرت قیاسی تقوا

یاخ برتره مدینه ۱۳ / ۲۸ / ۳۹ در آن روز میوه درازین همه با هم که با جید بر سر
 داده است عذر خواهم بجهت بجزگرتا بهاری آن‌آزاد تهران فرست کوه کنی بود
 که به صفت بازنه در آن روز دراد هر چه خاک که بر می‌آید است و صبر به برکن
 نفع مردم ایرج حال و صفا چون تا لیکن به بیایم آنجا را دلا در کرده یا غیره؟
 این سینه از قریه جید میخ (عقل رخ) و شماره ۱۰۹ که به هر که خواهد
 بدید صلاح است. شماره ۱۰۹ در آن روز در آن روز است که به هم که
 می‌باید باشد اول چه کرده که از آن روز خوبه مطهر زود و غیره؟ اگر
 مطهر است دست از آن زین بر هم دار به حساب است و غیره خجسته در روز
 هر کسی که به آن اصل ما که در آن روز در آن روز است
 سالت در آن روز در آن روز ما از دلا در آن روز

اما در قلم او در این روز
 به ایرج افشار
 این صفت است که در آن روز
 ایرج افشار

پیام بهارستان / ۲۵، سه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره هفده

فرهنگ ایران زمین

تاریخ .....

دست‌نویس در دسترس حضرت آیت‌الله العظمی

بجز اولاد دست‌نویس از سمت شهر ری و تبریز . چون تخلص بر
 ده روز غایب می‌شود تا که در کربلا و قونیه و سایر شهرها
 می‌نویسد و در بعضی کتابها نیز در کربلا و قونیه و سایر شهرها
 در روز دین ما برده از این عرصه که تمام ما را در . راجع به نوزدهم
 خواجه که در بعضی کتابها در کربلا و قونیه و سایر شهرها
 در روز دین ما برده از این عرصه که تمام ما را در . راجع به نوزدهم
 است و در بعضی کتابها در کربلا و قونیه و سایر شهرها
 زنده که در بعضی کتابها در کربلا و قونیه و سایر شهرها
 ایرج افشار

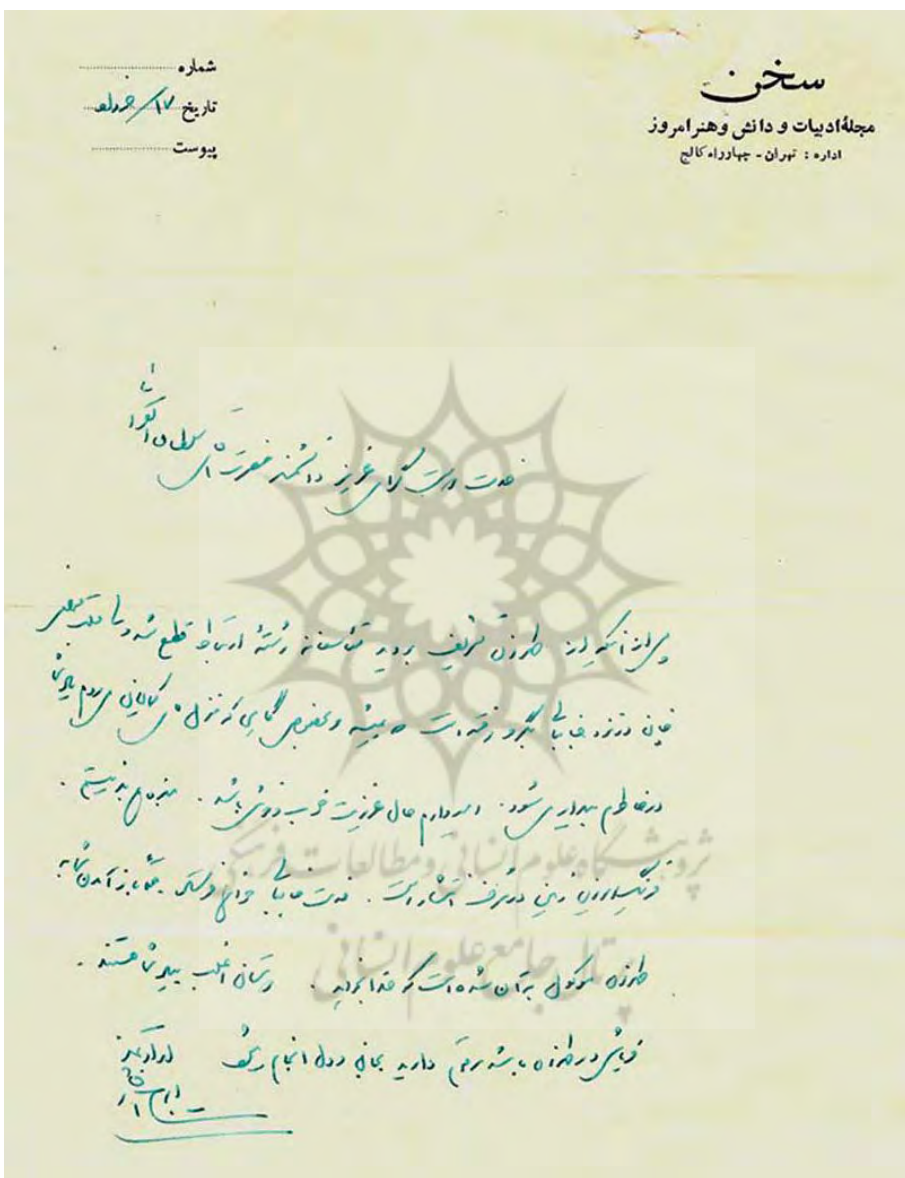
نشانی : خیابان بهجت آباد - کوی سیندا - خانه ایرج افشار

مربوط به سال ۱۳۳۳ شمسی

پیام بهارستان / ۲۵، شه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره نوزده

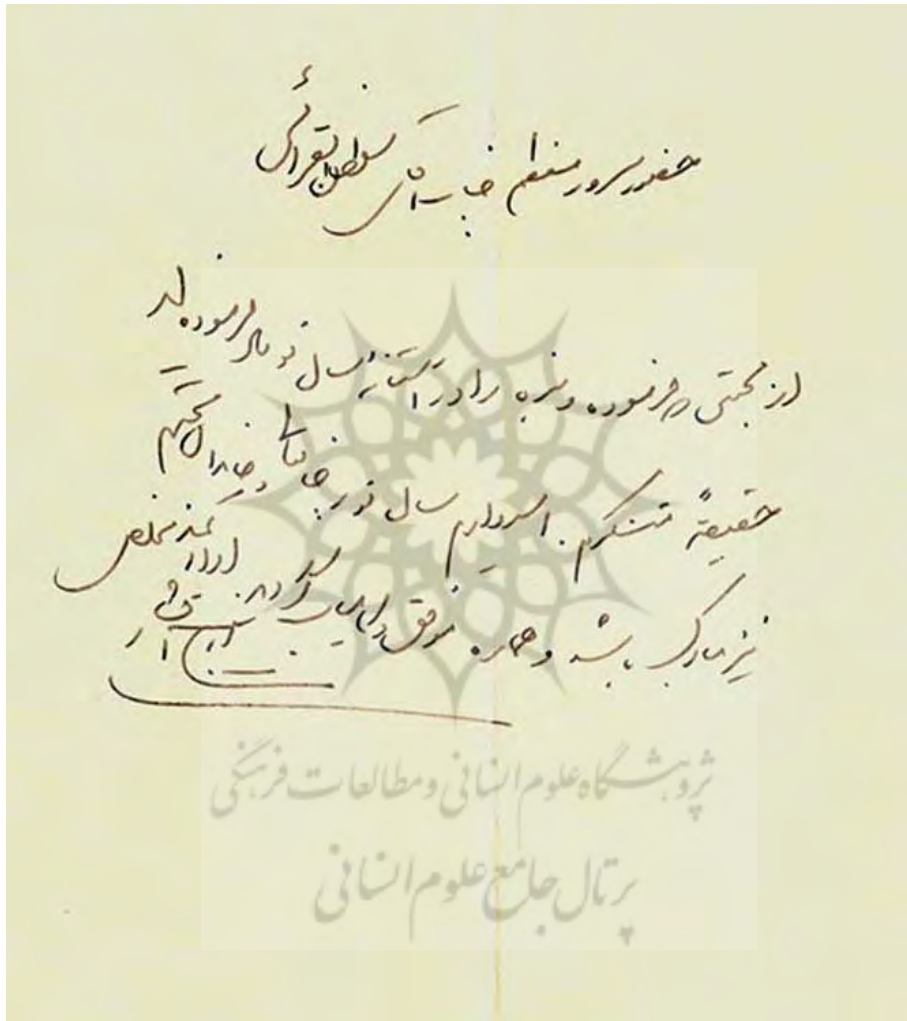
پیام بهارستان / ۲۵، سه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی

نامه‌هایی از استاد ایرج افشار / محمدمین سلطان‌القرائی

نامه شماره بیست و یک

پیام بهارستان / ۲۵، سه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

مربوط به سال ۱۳۳۵ شمسی

نامه شماره بیست و دو

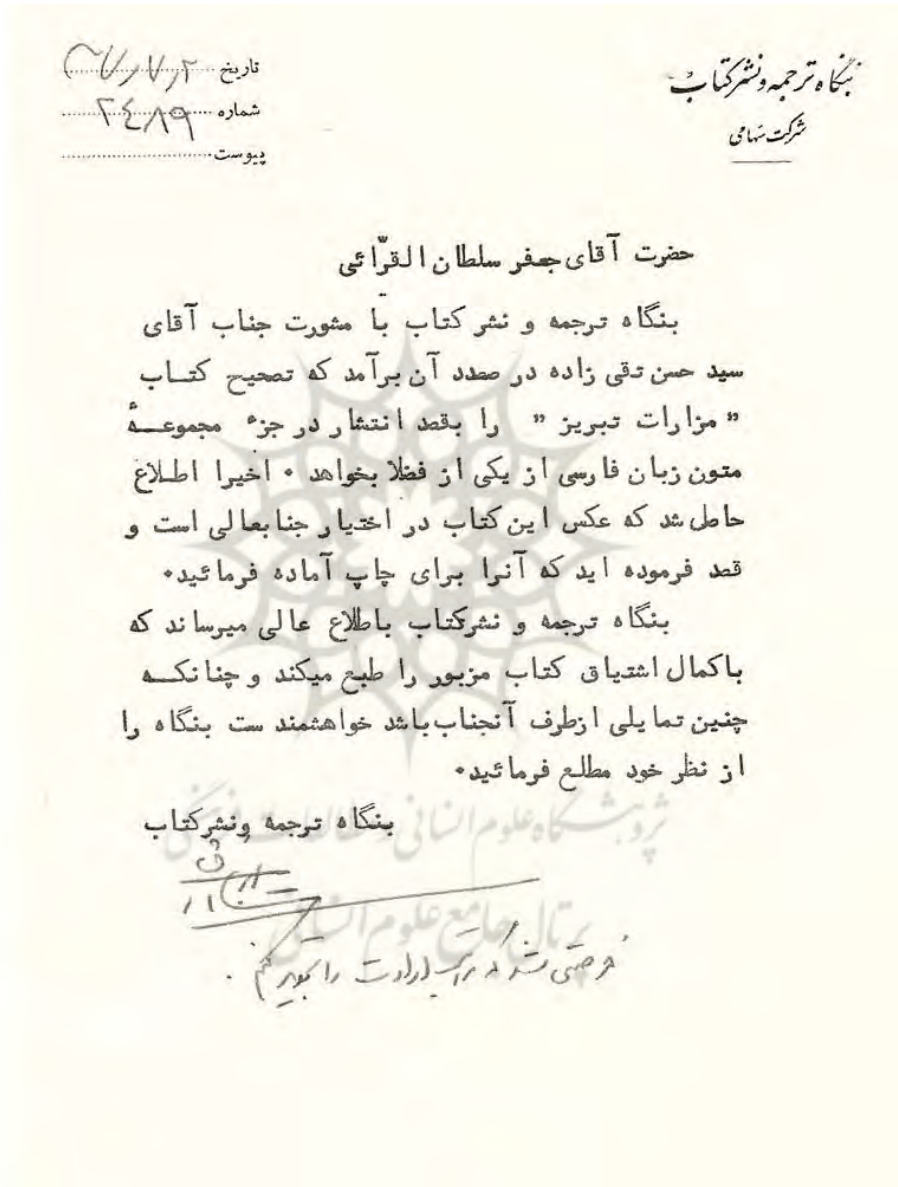
۲۵/۳/۹

سرور ارجمند و بزرگوار

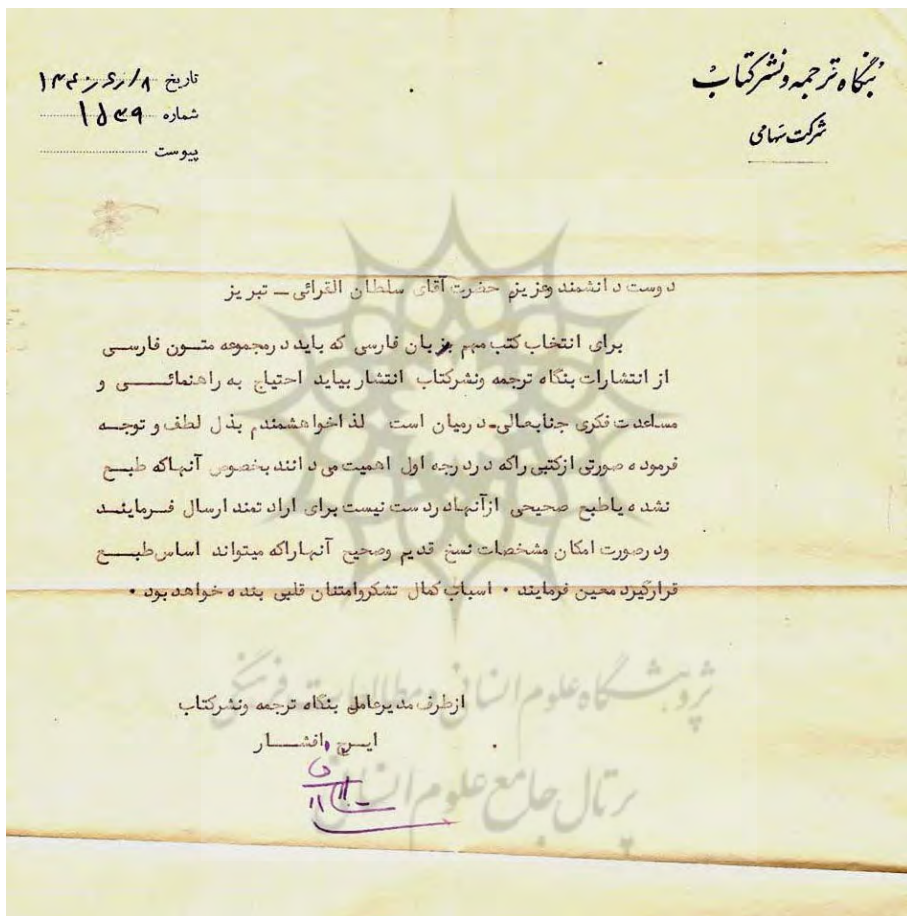
بسیب
 در کتب و سخن و ادب و علم و کمال
 عیب از طرف من نبود. هر دو عالم
 صفت است بهیچ از لطف صاحب کمال
 و بهر حال در عالم اسرار
 و بهر حال در عالم اسرار
 در عالم اسرار و بهر حال
 تا کمال عالم و بهر حال
 سرور و غم و بهر حال
 در عالم اسرار و بهر حال

نامه شماره بیست و چهار

نامه شماره بیست و پنج

نامه شماره بیست و شش

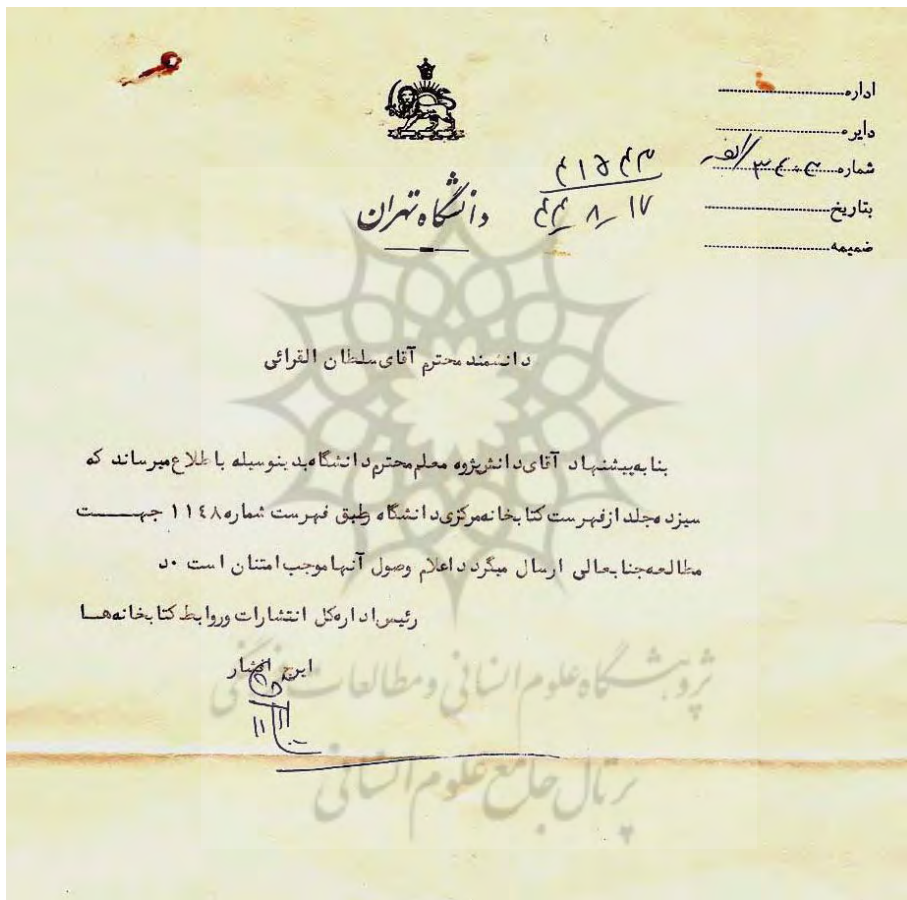

لهران ۲۰ / دی ۱۳۴۱

دوست داشتمندم
 مدتی درازست که از حالات آن
 بی‌خبری‌ده‌ام و اکرم به لهران می‌رفتم و در دیدار آن
 بهر حال خوب خوش بودم و به نظر من این که کار تصدیق
 مشغول جمع و احوال نیمی‌ام که در آن منصرف معطر است
 مرآة العضا که نسخه خط آن قدر آن که در آن
 مندیج است نیز تمام در اسرع وقت منتهی
 از اهدای آن در سال فرستید .
 به نظر دارم که در آن
 سال ۱۳۴۱

نامه‌هایی از استاد ایرج افشار / محمدمین سلطان‌القزائی

نامه شماره بیست و هفت

پیام بهارستان / ۲۵، شه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه‌هایی از استاد ایرج افشار / محمدامین سلطان‌القرائی

نامه شماره بیست و هشت

تاریخ ..... ۱۳۹۱ / ۲ / ۲۸
شماره ۴۸۰
پیوست .....

تهران ، صندوق پست ۱۹۳۶
خیابان دانشگاه ، تلفن ۴۹۸۱۵

مجله راهنمای کتاب

دانشمند محترم و سروران القرائی

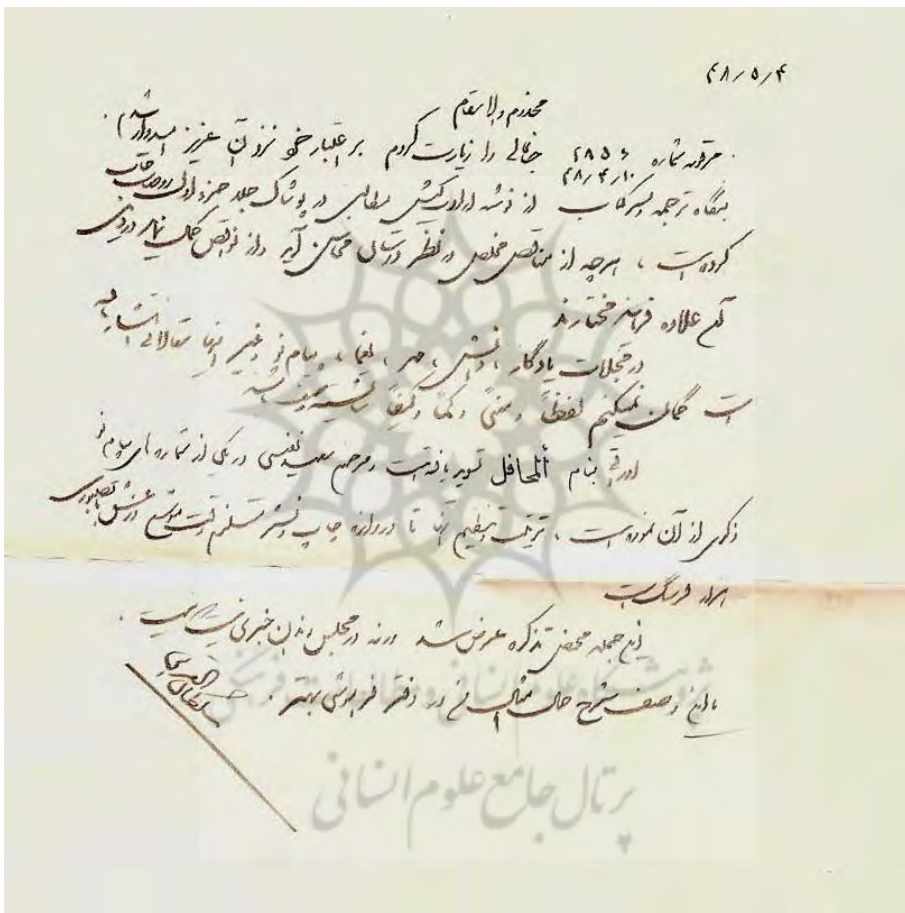
خواهشمند است شرح زندگی ادبی و علمی خود را برای
تمتع خوانندگان مجله راهنمای کتاب و استفاده آیندگان مرجم دارید
که در مجله درج شود . البته فهرست کامل آثار و مقالات خود را نیز منجمله
خواهید فرمود و تذکار دریافت آنرا در مدت یک ماه دارد .

با احترام قلبی - مدیر مجله راهنمای کتاب

ایرج افشار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نامه شماره بیست و هشت / ۲

پیام بهارستان / ۲۵، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱

نامه شماره بیست و نه

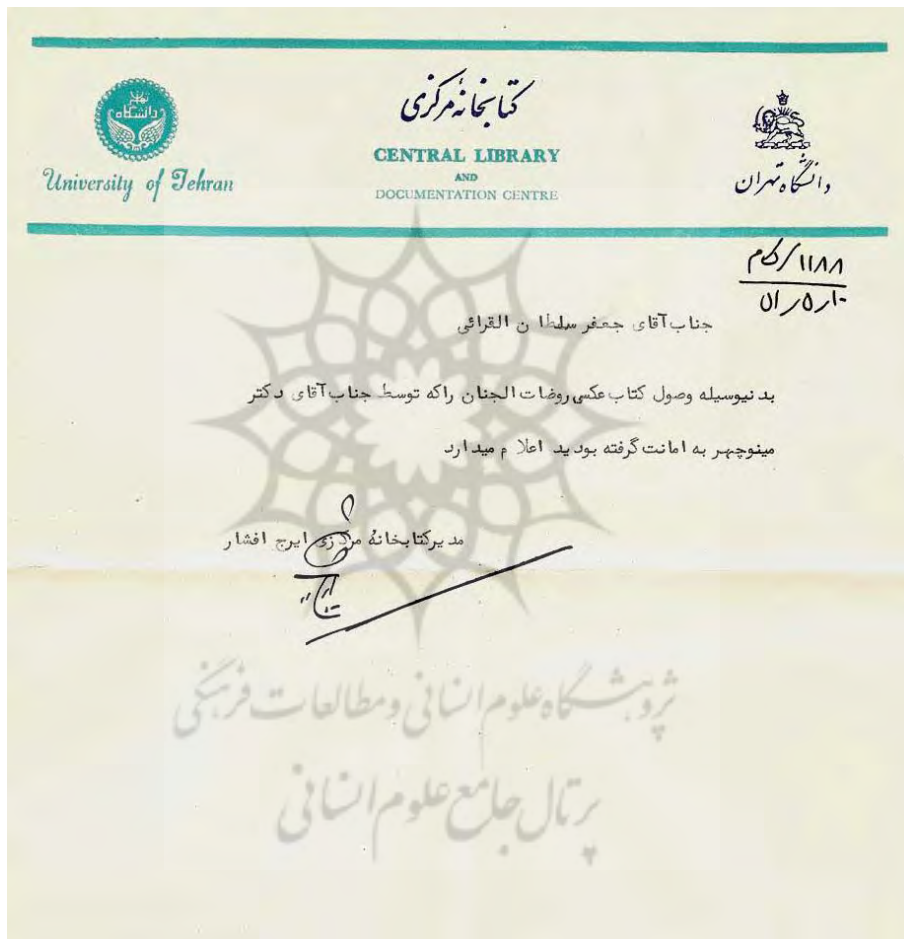
نامه شماره سی

۱۳۴۹ / ۱۱ / ۸

قربت گرم خدو ز مهر صلبدم اروضات تجلیان
 را از طرف خفا با بر ارادت مندا آوردند و در منون و شکر
 شدم که نام حقیر در ضمیر آن سرخیز خدیر گنزد و به بار
 ارادت مندا خویبد آید .
 جبر خفایت با بگزار بر درگاه انوریت کفایا
 کوفت اام صاب لایق آن ببار ارضه را ایتند
 رمال ضمن عرض اولاد که کلبه از آن بیا کارگرف
 صبت آن صاب ارا کارگرف به عرض اولاد درین
 س

نامه‌هایی از استاد ایرج افشار / محمدامین سلطان‌القزائی

نامه شماره سی و یک

نامه شماره سی و دو

کنگره تحقیقات ایرانی
بیراثت

۲۵/۳/۶۱
۵۳/۵۳

دانشمند محترم جناب آقای جعفر سلطان‌القرائی

در مورد شرکت آنجناب در پنجمین کنگره تحقیقات ایرانی که در تاریخ ۱۱ - ۱۶ شهریور در دانشگاه اصفهان تشکیل خواهد شد اینجناب چندی قبل از جناب آقای کبانیروز محترم اطلاعات و جهانگردی تقاضا کرده بود که ترتیب لازم داده شود خوشبختانه در روز اطلاع حاصل شد که سازمان جلب سیاحان و جهانگردی دوسه است در روزهای آینده مقدمات امر فراهم نموده و ترتیب شرکت آنجناب را در کنگره مذکور بصورتی که مبعان سازمان مذکور باشید بدهد صحنوی که مذکور شده است بلیط رفت هرگشت پذیرایی برای ایامی که در اصفهان تشریف خواهید داشت از طرف وزارت اطلاعات و جهانگردی ظرف چند روز بعدی داده شده و مستقیماً از طریق وزارت مذکور در جریان قرار خواهند گرفت اینک با تقدیم یک برگ اطلاعیه که در آن اسامی شعب مربوطه قید گردیده، خواهشمند است حداکثر تا تاریخ بیستم مرداد ماه عنوان سخنرانی خود را که در زمینه‌های خواسته شده خواهش می‌گردد معلوم به دبیرخانه ثابت اعلام فرمایند تا اسم جنابعالی در جزوه راهنمای کنگره که قریباً چاپ خواهد شد منظور گردد موجب امتنان خواهد بود.

ایرج افشار

دبیراثت کنگره تحقیقات ایرانی

محل دبیرخانه: کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد، دانشگاه تهران، خیابان ولیعصر

پیام بهارستان / ۲۵، سه، ش ۱۸ / زمستان ۱۳۹۱